

Aleksandra Poznar

Talpra Magyarok – nowa partia opozycyjna na Węgrzech

15 marca 2024 r., w dniu państwowego święta upamiętniającego rocznicę węgierskiego powstania narodowego, Péter Magyar, przez lata pozostający w bliskich relacjach z partią Fidesz, ogłosił powołanie partii o nazwie Talpra Magyarok, w dosłownym tłumaczeniu – „Powstańcie Węgrzy”. Nowa partia na węgierskiej scenie politycznej deklaruje walkę z korupcją, rozliczenie obecnej władzy i zmniejszenie polaryzacji społecznej pod hasłem „wszyscy jesteśmy Węgrami”.

Partia Talpra Magyarok jako urzeczywistniony wyraz protestu społeczeństwa. Rządząca na Węgrzech partia Fidesz-KDNP od tygodni mierzy się z konsekwencjami skandalu związanego z ułaskawieniem przez byłą prezydentkę Katalin Novák osoby skazanej za tuszowanie pedofilii. Decyzja ta wywołała oburzenie wśród elektoratu, zarówno prawicowego, jak i lewicowego. W związku z tym protesty na ulicach Budapesztu zorganizowały zarówno partie polityczne, jak i osoby ze świata sztuki oraz twórcy internetowi. Kryzys wizerunkowy partii Fidesz doprowadził do rezygnacji ze stanowisk prezydentki K. Novák i byłej ministry sprawiedliwości i ówczesnej liderki Fideszu na liście do PE Judit Vargi, która prywatnie jest byłą żoną P. Magyara.

P. Magyar przez lata należał do grupy NER (Krajowy System Współpracy – Nemzeti Együttműködés Rendszere), skupiającej wpływowych biznesmenów. NER obejmuje ludzi, którzy posiadają władzę w strukturach państwa i kontrolują kluczowe dla Fideszu instytucje. Często finansują też partię i osiągają z tego korzyści osobiste. P. Magyar w serii wywiadów dla niezależnych mediów ujawnił metody działania aparatu państwowego, oskarżając jego przedstawicieli o nadużycia władzy, korupcję i kumoterstwo¹. Ruch P. Magyara o nazwie Talpra Magyarok aktywnie działa w mediach społecznościowych, takich jak Facebook czy YouTube, gdzie szuka poparcia wśród młodych obywateli, którzy nie identyfikują się ze starym podziałem na rząd Viktora Orbána i opozycję Ferencza Gyurcsány. Drugi z wymienionych jest dla części Węgrów symbolem załamania systemu politycznego, który nastąpił po upublicznieniu słynnego „przemówienia o kłamstwach” z 2006 r.² Ruch polityczny Pétera Magyara – podobnie jak i powstała partia – prezentuje się jako centrowe ugrupowanie o proeuropejskich poglądach. Postulaty, które wysuwa, dotyczą przede wszystkim kwestii gospodarczych i administracyjnych państwa. P. Magyar deklaruje walkę z korupcją i głębokim podziałem na elity i klasę średnią.

Antyelitarna narracja nowego ruchu politycznego wywołała poruszenie na Węgrzech za sprawą kampanii w mediach społecznościowych. W swoich postach i wywiadach dla niezależnych mediów P. Magyar ujawniał szczegóły zakulisowych decyzji podejmowanych w strukturach partii Fidesz, a przede wszystkim przedstawił dowód w sprawie jednej z największych afer korupcyjnych na Węgrzech ostatnich lat³. Upublicznił nagranie, w którym J. Varga obciąża jednego z członków rządu – Antala Rogána, szefa gabinetu premiera V. Orbána – o manipulowanie dokumentami związanymi ze sprawą korupcyjną. P. Magyar wręcz go oskarża o nadużycie

¹ Zob. <https://www.youtube.com/watch?v=8cJulnczg2E> [27.03.2024], <https://www.youtube.com/watch?v=U6aqBSQ3krY> [27.03.2024].

² Zob. Przemówienie z zamkniętego spotkania, na którym premier F. Gyurcsány przyznał, że rząd okłamywał obywateli co do stanu państwa i przebiegu przeprowadzanych reform. Wzburzenie obywateli doprowadziło do wielotygodniowych protestów i żądań dymisji premiera, który ustąpił dopiero w 2008 r., <https://www.youtube.com/watch?v=Yl-qxZ-805I> [27.03.2024].

³ Wiceminister sprawiedliwości Węgier György Völner i prezes Komorników Sądowych Pál Schadt oskarżeni są o korupcję i faworyzowanie osób powoływanych na stanowiska komorników, wskazywanie osób i firm, które miały otrzymać dotacje rządowe, a także popieranie reorganizacji instytucji Kancelarii Komornika Sądowego, która wzbudzała pytania prawne. W tej sprawie P. Magyar przedstawił prokuratorowi nagrania, w których J. Varga stwierdza, że była naciskana przez inne osoby w rządzie, aby jako ministra sprawiedliwości wpłynąć na toczącą się sprawę.

władzy i żąda dymisji całego rządu, argumentując, że państwo jest w głębokim kryzysie politycznym, ekonomicznym i moralnym, a obywatele utracili do niego zaufanie. Na podstawie tak sformułowanej diagnozy stanu węgierskiego państwa P. Magyar proponuje głębokie reformy, które w jego opinii możliwe są dopiero po całkowitym odsunięciu Fideszu od władzy. Zmiany te mają na celu odblokowanie funduszy europejskich poprzez zmiany w systemie sądownictwa, reformę systemu edukacji i służby zdrowia oraz rozliczenie afer rządu V. Orbána. Na szczeblu ideologicznym P. Magyar deklaruje ponadpartyzalność swojej partii. Jak twierdzi, „nie ma znaczenia, czy jesteś liberałem, konserwatystą, biednym czy bogatym, ważne, że jesteś Węgrem”.

Szacowane poparcie dla partii. P. Magyar na manifestacji, którą zorganizował w święto narodowe 15 marca 2024 r., ogłosił powołanie swojej partii politycznej. Nie ma jednak pewności, czy uda mu się stworzyć struktury partii, które będą wystarczające do startu w wyborach do PE i wyborach lokalnych. Nie zmienia to faktu, że według najnowszego sondażu instytutu badawczego Medián z początku marca 2024 r., czyli z okresu przed oficjalnym ogłoszeniem powołania partii politycznej, ugrupowanie notowało znaczne poparcie. Badanie pokazuje, że spośród wszystkich niezdecydowanych wyborców – których jest ok. 35% – aż 13% zdecydowanie oddałoby swój głos na partię P. Magyara, a dodatkowe 20% rozważa taką opcję⁴. Z uwagi na brak struktur terenowych przekaz partii jest obecny głównie w internecie, co sprawia, że elektorat, do którego P. Magyar dociera, jest ograniczony. Widać to dobrze w wyżej wymienionych badaniach, z których wynika, że sympatycy nowej partii to raczej młodzi Węgrzy, poniżej 40 roku życia. Wśród wszystkich niezdecydowanych respondentów tylko 30% całkowicie wykluczyło oddanie swojego głosu na partię Talpra Magyarok.

Sytuacja węgierskich partii przed wyborami lokalnymi i europejskimi. Przeprowadzone na początku marca 2024 r. badanie instytutu Medián wskazuje na zmianę w nastrojach społecznych przed nadchodzącymi wyborami. Obecnie aż 55% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że zmiana rządu jest potrzebna, podczas gdy w styczniu 2023 r. było to jedynie 48%⁵. Koalicja Fidesz-KDNP zanotowała niewielki spadek poparcia, jednak nadal pozostaje główną siłą w kraju. Kontynuuje ona narrację o potrzebie zaprowadzenia pokoju w Ukrainie, a w kampanii samorządowej kreuje obraz partii Fidesz jako jedynego gwaranta utrzymania dotychczasowego dobrobytu obywateli. Największa partia opozycyjna – Koalicja Demokratyczna – utrzymuje poparcie na stałym poziomie ok. 12% i w swojej kampanii postuluje odbudowę pozycji Węgier w UE. Partia ta próbuje skapitalizować oburzenie społeczne wywołane skandalami i przyciągnąć nowych wyborców, jednak jest w tym znacznie mniej skuteczna niż Talpra Magyarok. Manifestacje organizowane przez P. Magyara cieszą się znacznie większą popularnością. 15 marca na jednej z głównych ulic Budapesztu – Andrassy út – zebrało się nawet kilkanaście tysięcy osób. Z kolei 26 marca przed budynkiem prokuratury odbyła się manifestacja, w której wzięło udział kilka tysięcy demonstrantów. Protest, który odbył się 6 kwietnia 2024 r. przed budynkiem parlamentu, przyciągnął prawie 100 tys. osób. Tłum żądał dymisji rządu, a P. Magyar zapowiedział mobilizację przed zbliżającymi się wyborami do PE.

Warto zauważyć, że partia Talpra Magyarok ma szansę na uzyskanie poparcia zarówno wśród rozczarowanego elektoratu Fideszu, jak i Koalicji Demokratycznej. P. Magyar w wyborach do PE jest w stanie zaoferować wyborcom partię, która godzi konserwatywne poglądy z prounijnymi postulatami, co dla części wyborców Fideszu może okazać się atrakcyjne. Talpra Magyarok, deklarująca się jako partia dla wszystkich Węgrów, ma szansę zaważczyć także o głosy elektoratu Partii Psa o Dwoch Ogonach (MKKP), która obecnie notuje 8% poparcia. Obie partie kierują swój przekaz do wyborców wyrażających sprzeciw wobec rządu (w tych wyborach na listach MKKP są aktywiści ekologiczni i osoby związane z protestami nauczycieli). Natomiast partie, których elektorat utrzymuje się na stałym poziomie 8 punktów procentowych, to radykalna Nasza Ojczyzna i liberalne Momentum. Ich pozycja nie wydaje się zagrożona, ponieważ elektorat obu partii jest różny.

Wnioski. Partia P. Magyara wkroczyła na węgierską scenę polityczną, kapitalizując społeczne wzburzenie wywołane skandalami elity rządzącej. Talpra Magyarok w swoim programie podkreśla potrzebę reform wewnętrznych, nie oferując jednak spójnej wizji polityki zagranicznej, co może być problemem dla wielu

⁴ Zob. <https://img.hvg.hu/Img/b2dea50fcee14f6eb810034566fbfb2e/b64a03a3-43cd-4d62-90ce-585e3d634e62.jpg> [26.03.2024].

⁵ Zob. <https://img.hvg.hu/Img/b2dea50fcee14f6eb810034566fbfb2e/4ba05ce0-2cc0-4b2e-ba68-5da9facf5b2e.jpg> [26.03.2024].

wyborców w kontekście jej potencjalnego startu w wyborach do PE. Mimo braków struktur terenowych partia aktywnie działa w mediach społecznościowych i przyciąga głównie elektorat niezdecydowany, który stanowi na Węgrzech jedną trzecią wyborców.

Talpra Magyarok ma szansę pozyskać elektorat, który odpłynął z partii Fidesz. Wyborcy, którzy deklarują potrzebę zmiany rządu, stanowiący aż 55% elektoratu, będą mieli możliwość wyboru opcji, która nie opiera się na dotychczasowych elitach partyjnych. Problemem dla nowej partii może być jednak dotarcie z przekazem do osób starszych. Talpra Magyarok będzie musiała z pewnością zmierzyć się z atakami zarówno Fideszu, jak i opozycji, natomiast P. Magyar zapewne również z oskarżeniami byłej żony o przemoc domową.